

KUR'AN'I OKUMAK, ANLAMAK, YAŞAMAK

(Erdem UYGAN)

Okumak ve Anlamak

Anlamak dediğimiz zihinsel faaliyetin gerçekleşmesi için yapılacak eylemler üç başlıkta toplanabilir; dinleme, izleme ve okuma. Dinleme, anlamaya çalışılan verinin “ses” olması durumunda yapılan bir eylemdir. İzleme eylemi “görsel” bir veriyi anlama gayretidir. Okumayı dinleme ve izlemeden ayıran ise anlaşılacak şeyin bir metin olmasıdır. Bir yazıyı anlamak için yapılan eyleme okumak denir.

Her biri birer anlama faaliyeti olan dinleme, izleme ve okuma eylemleri Kur'an'da da anlamamanın birer aracı olarak kullanılırlar. Hiçbir ayette dinlemekten, izlemekten ve okumaktan bahsedilip de anlamamanın kast edilmediği bir duruma rastlanmaz. Hatta bunun daha ileri safhasına rastlanır: Kur'an'da bu eylemlerin birer anlama faaliyeti olduğuna, yazı olmaksızın okumaktan, işitsel malzeme olmaksızın dinlemekten, görsel malzeme olmaksızın bakmaktan bahsedilmesi en güzel delilleri teşkil eder. Örneğin; Kur'an'ın ilk inen ayetinde “oku” emri verilmesine rağmen elde okunacak bir metin yoktur ve hemen akabinde okunacak şeyin yaratılmış ayetler olduğu anlaşılır:

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

Oku! Yaratan Rabbinin adıyla. (Alâk 96/1)

Diğer iki eylem için de şu ayetleri örnek verebiliriz:

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصْبَنَاهُمْ بِدُنُوبِهِمْ
وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

Eski sahiplerinden sonra o yerlere mirasçı olanlar şunu göremediler mi ki zorlayıcı düzen kursaydık onları günahları yüzünden yakalardık ve kalpleri üzerinde yeni bir yapı oluştururduk. Artık onlar dinleyemezlerdi. (A'râf 7/100)

فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانَظَرُ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ

Biz de onu alıp ordularıyla birlikte nehire gömdük. O zalimlerin sonunun nasıl olduğunu bak. (Kasas 28/40)

Bu ayetlerde ortada metin olmadığı halde okumaktan, ses olmadığı halde dinlemekten, görsel bir veri olmadığı halde bakmak, görmekten bahsedilmektedir. Dolayısıyla her üç eylem de asıl amaçları olan anlamayı kast edecek şekilde kullanılmışlardır.

Dinlemek, izlemek ve okumak zaten anlamak için yapılan eylemler olduğundan, ayrıca anlamaktan bahsedilmesi abes olur. Yani bir konuşmayı dinlediğini veya bir filmi izlediğini söyleyen birine anlayıp anlamadığını sormak ne kadar nâhoş olacaksa, bir metni okuduğunu söyleyen birine de anlayıp anlamadığını sormak o kadar yakışıksız olacaktır. Bu yüzdendir ki bir metni okuduktan veya bir programı izledikten sonra anlamayan kişi, “şu yazıyı okudum, şu programı izledim ama şurasını anlamadım” diyerek anlamadığını bizzat kendisi açığa vurur.

Ancak tüm bu tespitlerimiz sadece Kur’an için uygulamada geçerli olmayacak hale getirilmiştir. Kur’an’ın asla dinlemek demeyeceği bir işitme eylemi adına “Kur’an ziyafeti” denilerek uygulanır olmuş, anlamayı kast etmeyen bir dinleme icat edilmiştir. Yine Kur’an’ın asla bakmak, görmek, izlemek demeyeceği bir eylem “hat sanatı” gibi bir isimle Arapça kelimelerin süslenmesini dinden bir şubeymiş gibi göstermiştir. Ve yine içinde “anlamak” olmadığı için Kur’an’ın asla okumak demeyeceği bir eylem “Kur’an tilâveti” ismiyle ibadet haline getirilmiştir.

Kur’an’ı Anlamak ve Yaşamak

Metin halinde indirilmiş bir kitabın okunmasını söylemek abestir. Zira bir metin başka bir şey için bulunuyor olamaz. Bir şeyin metin olması okunması içindir. Okunacak bir şeyin anlaşılmasını söylemek abestir. Bir şey okunacak olması sadece anlanması içindir. Aynı şekilde bir şeyin anlaşılır olması onu yaşamayı da zorunlu kılar. Aksi halde anlaşılır olmasının bir manası olmaz:

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا
قَالَ كَذَلِكَ أَنْتَ أَيْتَانَا فَتَسْبِطْهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى

Kim de kitabımdan yüz çevirirse onun sıkıntılı bir hayatı olur. (Mezardan) kalkış günü mahşer yerine kör olarak getiririz.” Der ki “Ey Rabbim! Beni neden kör olarak getirdin, hâlbuki benim gözlerim görüyordu?” Allah der ki “Doğru ama âyetlerimiz sana kadar geldiğinde sen onları unuttun, bu gün de aynı şekilde sen unutuluyorsun.” (Tâhâ 20/124-126)

Kur’an’ı yaşamak için sadece anlayarak okumak bile yeterli değildir. Diğer bir ifade ile okuduğunuz ayetin anlamını anlıyor olmanız Kur’an’ı onunla hüküm verecek biçimde anladığınızı göstermez. Sadece ayet okumak Kur’an okumak demek değildir. Kur’an üzerinde çalışıp hayata çözümler üretmenin yani Kur’an’ı yaşamamanın olmazsa olmaz bir metodu vardır.

Kur’an’ı Anlama Metodu:

Kur’an’ın bir metin olması onu anlamanın kendine has bir metodu olması gerektiğini de gösterir. Zira Allah’ın her işi belli bir ölçüye göredir:

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

Biz, yarattığımız her şeyi bir ölçüye göre yaratırız. (Kamer 54/49)

Yarattığı ayetler arasında muazzam bir düzen kuran, onları yaratırken de bir yöntem izleyen ve yarattığı ayetleri, ancak belli yöntemlerle okunmaları durumunda sonuca ulaşılacak şekilde düzenlemiş olan Allah, elbette indirdiği ayetler için de bir yöntem belirlemiş olmalıdır. Rabbimiz indirdiği ayetlerden de metotsuz ve rastgele bir okumayla doğru bir sonuca varılamayacağını kitabında ortaya koymaktadır:

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ

إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا يَتَخَيَّرُونَ

Size ne oluyor? Nasıl karar veriyorsunuz? İçerdiği şeyleri sürekli okuduğunuz size ait bir kitap mı var ki içerisinde neyi seçip beğenirseniz sizin olacak? (Kalem 68/36-38)

Kitabını kendi belirlediği bir metoda göre yine kendisinin tafsil ettiğini (detaylandırdığını) Rabbimiz şu ayette bildirmektedir:

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

Onlara, bir ilimle açıkladığımız (tafsil) Kitap getirdik; inanan topluluk için rehber ve ikramı bol olan kitap. (Araf 7/52)

Kitabın bir ilimle (عَلَىٰ عِلْمٍ) açıklanmış olması onun bir metodu olduğunu, açıklamaya ulaşmak için bu metodun izlenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Açıklama bu ilimle yani bir metoda dayalı olarak Allah tarafından yine bu kitapta yapıldıysa bu metodun ne olduğu, nasıl uygulanacağı da yine Allah tarafından belirtilmiş olmalıdır:

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُن لِّلْخَائِنِينَ خَصِيمًا

Gerçekleri içeren bu kitabı sana biz indirdik ki insanlar arasında Allah'ın gösterdiği (yöntem) ile hükmedesin. Sakın hainlerin savunucusu olma. (Nisa 4/105)

Kur'an'daki metodun uygulanmasıyla tafsilatı (açıklamayı) Allah'ın yaptığını bildiren ayetler aynı zamanda açıklama yetkisinin nebîde dahi bulunmadığını bildirmektedir. Hiçbir insanın Allah'ın Kitabını açıklama yetkisi yoktur:

الرَّ كِتَابٍ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ

Elif! Lâm! Râ! Bu öyle bir kitaptır ki âyetleri hem muhkem kılınmış hem de doğru kararlar veren ve her şeyin iç yüzünü bilen Allah tarafından açıklanmıştır. Böyle olması, Allah'tan başkasına kul olmayasınız diyerdir. Ben de o kitaptan sizi uyaran ve müjdeleyen kişiyim. (Hûd 11/1-2)

Kur'an üzerinde çalışmanın olmazsa olmaz şartlarından biri de Rabbimizin ayrıntılarıyla tarif ettiği Kur'an'ı anlama metodunu ve Arapça'yı iyi bilen ekipler oluşturmaktır. Rabbimiz şöyle buyurur:

كِتَابٌ فَصَّلْتُ آيَاتُهُ فُرْنَا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Bu bir kitaptır ki ayetleri, bilenler topluluğu için Arapça kur'ânlar (kümeler) halinde açıklanmıştır. (Fussilet 41/3)

Açıklamayı sadece Allah'ın yapmış ve bu konuda kimseye bir yetki vermemiş olması, açıklamaya ulaşmak için ekipler oluşturma gerekliliği de bu açıklamaya ulaşmanın bir metodu olduğunu gösterir. Rabbimiz Kur'an'ı anlama metodunun detaylarını şu ayette bildirmektedir:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ
مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ
وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ
كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

Bu Kitab'ı sana indiren O'dur. Âyetlerinin bir kısmı muhkemdir; onlar Kitab'ın ana ayetleridir. Diğerleri müteşâbih (muhkeme benzer) olanlardır. Kalplerinde eğrilik olanlar, istedikleri te'vîli (bağlantıyı) kurup istedikleri fitneyi çıkarmak için Kitap'tan, (kendi eğrilikleriyle) benzeşen şeye uyarlar. Oysa onun tevilini (ayetlerin arasındaki bağlantıyı) sadece Allah bilir. Bu ilimde sağlam duruş gösterenler de şöyle derler: “Biz, bu ilme inandık, hepsi (muhkem ve müteşâbih ayetlerle onların tevilini) Rabbimiz (Sahibimiz) katındandır.” Bu zikre (doğru bilgiye) sadece sağlam duruşlu olanlar ulaşabilirler. (Âl-i İmrân 3/7)

Ayette Kur'an ayetlerinin muhkem (hüküm içeren) ve müteşâbih (muhkeme benzeyen) olma özellikleri ve ayetler arasına Allah'ın koyduğu bağlantı (tevil) aktarıldıktan sonra, bu bağlantıya değil de kendi kurgusuna uyan kişilerden bahsedilmektedir. Bunların Kur'an'dan hüküm çıkarma metodunu görmezden gelen, onun yerine kendi kurgularını Kur'an'a kabul ettirmeye çalışan kişiler olduğu anlaşılmaktadır. Zira kalplerinde eğrilik olması, ayetlerden hikmete (doğru hükme) ulaşmanın metodunu bildikleri

halde uygulamayıp istedikleri hükme varmak için kendi uydurdukları şekilde okuduklarını gösterir. Ayetlerin özelliklerini ve aralarındaki ilişkiyi bilen ve Allah'ın bildirdiği metoda uyan kişiler içinse “o ilimde sağlam duruş gösterenler (الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ ۝)” ifadesine yer verilmektedir. Buradaki “o ilim” (el-ilim - الْعِلْمُ) ifadesi yukarıda gördüğümüz Araf Suresi 52. ayette geçen “ilim” yani metodun bilgisidir. Bu iki ayeti birlikte değerlendirdiğimizde bu ilmin, Allah tarafından ayetler arasında dizayn edilmiş ilişkiler ağını, diğer bir deyişle ayetleri okuma ve anlama metodunu ifade ettiğini görmüş oluyoruz.

Bir Örnekle Kur'an'ı Doğru Okumamanın Riskleri

Kur'an üzerinde çalışanların uymaları gereken, Allah tarafından belirlenmiş bir metodun olması, Kur'an'ın asla kişisel yöntemlerle okunamayacağını ve yoruma açık bir kitap olmadığını gösterir. Buna rağmen Kur'an üzerinde çalışma yapanlar ayetleri kişisel yorumlarına kurban etmekte bir sorun görmez hatta olması gerekenin yorumlamak olduğunu düşünürler. Oysa Rabbimiz Nebîlerine bile böyle bir yetki vermemiş, Kur'an'ı, detaylı bir şekilde anlattığı anlama metodu ile bizzat kendisi açıklamıştır. Bu açıklamaya ulaşmak için metodu bilen ve birbirlerine ayetlerle itiraz ederek varsa yanlıştan dönülebilmesini sağlayabilecek kişilerden oluşan ekiplerin oluşturulması elzemdir. Bunun alternatifi yoktur. Kur'an'ı yorumlamak ve Kur'an üzerinde kişisel metotlarla tek başına çalışmak Allah'ın Kitabını tahrifle sonuçlanacak çok ciddi bir yanlış olacaktır. Bu çalışmada bu yanlışın örnek olarak Mehmet Okuyan ve Mustafa İslamoğlu'nun Nisa Suresi'nin 7. ayeti ile ilgili meal ve yorumları gösterilecektir.

Bildiğimiz kadarıyla Mehmet Okuyan'ın ayetle ilgili yazılı bir eseri bulunmamaktadır. Ancak çeşitli videolarındaki konuşmalarından, kendisinin Mustafa İslamoğlu'nun mealindeki anlam ve yorumlarla örtüşen bir anlayışa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Okuyan konuyla ilgili videolarından birinde kendisine vaktiyle sorulan bir soruya verdiği cevabı hikaye ederken şu cümleleri sarf etmektedir:

“Nisa Suresinin 11-12. ayetlerinde hani kadına 1 erkeğe 2 gibi bir orandan söz ediyor, ama Nisa Suresinin 7. ayetini okumuyor, 9. ayetini okumuyor (farklı bir ayeti kast ediyor olmalı), 31. ayetini okumuyor (burada 32 demek istiyor olmalı), hiç okumuyor. İşine gelmiyor, mal gidecek. .... Allah-u Teala Kur’an-ı Kerim’de kadına 1 erkeğe 2 oranını asgari oran olarak belirtmiş. ‘Hiç vermiyordun, insandan saymıyordun, bari şu kadarını verin hiç olmazsa’ diyor. Erkeğe verilen kadar kadına verilmesi, Kur’an’ın demek istediğidir.”¹

Okuyan, aynı videonun “Envar’ul Kur’an” programından alınmış olan bölümünde ise Nisa Suresinin 7. ayetinde mirastan erkeğe ne veriliyorsa kıza da aynı payın verilmesi gerektiğinin söylendiğini iddia etmektedir.²

Konuyla ilgili olarak Mustafa İslamoğlu’nun Hayat Kitabı Kur’an Gerekçeli Meal - Tefsir adlı çalışmasına baktığımızda ayete şöyle anlam verildiğini görmekteyiz:

“Ana-baba ve akrabanın bıraktıklarında erkeklerin bir payı (zaten) vardır. Ana-baba ve akrabanın bıraktıklarında, az ya da çok, kadınların da bir payı olmalıdır; (Allah tarafından) farz kılınan bir paydır bu.”³ (HKK meali, Nisa 4/7)

Ayetin dipnotunda da şu açıklamalar yapılmaktadır:

“Kur’an, daha önce mirastan hepten mahrum edilen kadına, mirastan pay vererek devrim çapında bir uygulama başlatmaktadır. ‘Az ya da çok’ ifadesi 32. ayetin de ışığında 11. ayetteki ikiye bir nisabının mutlak olmadığıнын en güzel delilidir. Bu ibarenin açılımı, ‘şimdi az olur, gelecekte şartlar uygun hale gelince çok olur’ şeklinde de anlaşılabilir. ‘Allah tarafından farz kılınan’, bu ayette yer almayıp 11. ayette yer alacak olan oran değil, kadına mirastan pay verilmesidir...”⁴

Görüldüğü üzere her iki iddia sahibinin de ittifak ettiği temel konu Kur’an’daki miras paylaşımında erkeğe 2 kadına 1 pay şeklinde bildirilen

¹ <https://www.facebook.com/MehmetOkuyanSayfasi/videos/1621050994603350/>

² Aynı videonun 4. dakikasından itibaren.

³ Mustafa İslamoğlu, Hayat Kitabı Kur’an, Düşün Yayıncılık, 11. Baskı, İstanbul, Mayıs 2010, s: 146

⁴ a.g.e., s: 146, 1 nolu dipnot.

miktarların asgari oranları belirttiği, Allah'ın asıl gayesinin bu paylaşımı eşit miktarda yapmak olduğu, delil getirilen ayetlerin de gösterdiği şekilde şartlar uygunsa bu paylaşımın eşit yapılmasının gerektiğidir.

Ancak bu ifadeler ve ayetlere verilen anlamlar hem Arap dili kaidelerine hem de ayetlerin birbirleriyle olan bağlantılarına ve iç bütünlüğüne uygun görünmemektedir. Ayetler okunduğu ve anlamları bilindiği halde doğru şekilde anlaşılmaş, kişisel yorumlara kurban edilmiştir.

Arap Dili Kaidelerine Göre Nisa 7. Ayete Verilen Anlamın Yanlışığı

Mustafa İslamoğlu ayete “kadının az ya da çok bir payının olması gerektiği” şeklinde bir anlam vermiştir:

“Ana-baba ve akrabanın bıraktıklarında erkeklerin bir payı (zaten) vardır. Ana-baba ve akrabanın bıraktıklarında, az ya da çok, kadınların da bir payı olmalıdır; (Allah tarafından) farz kılınan bir paydır bu.” (HKK meali, Nisa 4/7)

Öncelikle ayette yazarın dile getirdiği gibi “olmalıdır” şeklinde çevirebileceğimiz bir ifade bulunmamaktadır. Ayetin başında erkekler için geçen ifadenin aynısı, hemen devamında kadınlar için de kullanılmakta, her ikisi için de bir pay olduğu bildirilmektedir. Dolayısıyla parantez içindeki “zaten” ifadesini kullanmamızı gerektiren bir durum da yoktur. Bunlara dikkat ederek ayeti dilimize kazandırmaya çalışırsak meal şöyle olmalıdır:

لِّلرَّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ
الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا

Ana-baba ve en yakınların bıraktıklarından erkeklerin payı vardır. Ana-baba ve en yakınların bıraktıklarından kadınların da payı vardır. (Bıraktıkları miras) Az veya çok olsun, paylar farz olarak belirlenmiştir. (Nisa 4/7)

Yazarın meali ile yukarıdaki meal arasındaki en temel fark, “az ya da çok olsun” şeklindeki ifadenin neyin azlığı ve çokluğunu kast ettiğinden

kaynaklanmaktadır. Her dil gibi Arap dilinin de belli kaideleri vardır. Bu kaidelere uyulmayacak ya da istenilen şekilde esnetilecekse Allah'ın Kitabı her şeyin söylenebileceği bir metin haline gelir. Oysa bu yazarlar, böylesi bir muameleyi kendi kitapları için bile kabul etmezler. Arapça'da zamirlerin kendilerinden önceki en yakın ifadeye götürülmesi, eğer daha uzağa götürülecekse mutlaka buna dair bir açıklama, yani bir karîne olması gerektiği çok iyi bilinen ve en temel konulardan biridir. Ayetin orijinalinde *قل منه أو أكثر* (ondan az ya da çok) ifadesinde geçen “منه - minhu” (ondan) ibaresindeki “ه - hu” (o) zamiri de bu kural gereği kendinden önceki en yakın ifadeye götürülmek mecburiyetindedir, çünkü aksini gerektirecek bir durum yoktur. O da hemen öncesindeki *ما ترك الوالدان والأقربون* (ana - baba ve en yakınların bıraktıkları) ifadesindeki *ما* ism-i mevsûlünü (bağlacını) gösterir. İsm-i mevsûlü de ardından gelen sıla cümlesi yani “ana - baba ve en yakınların bıraktıkları” ifadesi açıkladığından Rabbimiz “ana - baba ve yakın akrabaların bıraktığı miras” ister az olsun ister çok olsun kadının da o mirastan alması gereken bir pay olduğunu bildirmekte, azlık ve çoklukla “bırakılan mirasın” miktarından bahsetmektedir. Ancak İslamoğlu mealinde *قل منه أو أكثر* (ondan az ya da çok) ifadesinde geçen “منه - minhu” (ondan) ibaresindeki “ه - hu” (o) zamiri, daha öncesinde geçen “نصيب - nasib” (pay) ifadesini gösterir şekilde anlamlandırılarak anlam değiştirilmiş ve “kadının alacağı pay”ın azlığı ve çokluğunun konu edildiği öne sürülmüştür. Hal böyle olunca, ayetin dipnotundaki açıklamada *‘şimdi az olur, gelecekte şartlar uygun hale gelince çok olur’* şeklinde bir yorum yapılabilmesine imkan sağlanmıştır. Oysa açıklamaya çalıştığımız üzere, ayetin metni Arap dil kuralları gereğince bu yoruma izin vermemektedir. Kaldı ki ayetin sonundaki *“(Allah tarafından) farz kılınan bir paydır bu”* ifadesi de böyle bir yorumu imkansız kılmaktadır. Zira insanların takdirine göre değişen bir hüküm farz olamaz.

Ayrıca Nisa 7. ayette erkeğin alacağı için de kadının alacağı için de *نصيب - nasib* (pay) ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade nekre, yani belirsiz bir şekilde gelmiş, belirlilik takısı olan “ال - el” kullanılmamıştır. Zaten meallerde ifadenin “bir pay” olarak çevrilmesinin sebebi de budur. Bu durum payların birbirlerine eşit olmadığı ve olamayacağı da göstergesidir. Çünkü eğer eşit pay olsa idi birincisi *نصيب - nasib* şeklinde nekre (belirsiz),

ikincisi de “yukarıdaki pay” anlamında النصيب - en’nasīb şeklinde marife (belirli) gelirdi. Her ikisi de belirsiz olduğu için erkeğe ve kadına verilecek payların ne olduğu 11. ayette detaylı şekilde açıklanmıştır.

Sonuç olarak ayette Mustafa İslamoğlu’nun mealindeki gibi kadının alacağı payın azlığı veya çokluğundan değil “bırakılan malın” azlığı ve çokluğundan söz edilmektedir. Dolayısıyla Arap dili kuralları gereği ayeti yazarın verdiği şekilde meallendirme imkanı bulunmamaktadır. Bu yüzden dipnottaki “ikiye bir şeklindeki nisab mutlak değildir” ve “kadının mirastan alacağı pay bugün az olur, günün birinde şartlar uygun olunca çok olur” şeklindeki yorumu yapmak hiçbir şekilde mümkün olamaz.

Benzer şekilde Mehmet Okuyan’ın da videosunda sarf ettiği “Allah-u Teala Kur’an-ı Kerim’de kadına 1 erkeğe 2 oranını asgari oran olarak belirtmiş. ‘Hiç vermiyordun, insandan saymıyordun, bari şu kadarını verin hiç olmazsa’ diyor. Erkeğe verilen kadar kadına verilmesi Kur’an’ın demek istediğidir” şeklindeki sözler, Arapça dil kaideleri ve ayetin metni göz önüne alındığında olağanüstü cesur ifadeler olarak değerlendirilmek zorundadır. Son derece dikkatsiz ve basiretsizce sarf edilmiş bu sözlerin Kur’an’daki hiçbir ayetten onay alabilmesi asla mümkün değildir.

Ayetin İç Bütünlüğü ve Diğer Ayetlerle Birlikte Okunması Açısından Nisa 7. Ayete Verilen Anlamın Yanlışlığı

Ayetlerdeki Farz Kılınma İfadeleri ve “Tavsiye” Kullanımının Yanlışlığı:

İncelediğimiz Nisa 7. ayete verilen meal sadece Arapça bakımından değil, ayetin kendi iç bütünlüğü ve diğer ayetlerle ilişkisi açısından da kabul edilebilir gözükmemektedir. Nitekim ayetin son bölümünde, İslamoğlu’nun da gayet güzel bir biçimde meallendirdiği gibi, erkeğin ve kadının alacağı payların Allah tarafından farz kılındığı belirtilmektedir. Bu durum hiçbir koşulda bu pay oranlarının değiştirilemeyeceğinin en açık ifadesidir. Ayetin bu bölümü varken kadının payının “bugün az olur, gelecekte çok olabilir” şeklinde yorumlanması imkan dahilinde değildir. Ayetin bu bölümünden dolayı gelecek itirazları önlemek amacıyla yazarın ayetin dipnotunda yaptığı “‘Allah tarafından farz kılınan’, bu ayette yer

almayıp 11. ayette yer alacak olan oran değil, kadına mirastan pay verilmesidir...” yorumunun bir dayanağı yoktur. Kaldı ki yazarın miras paylarının belirlendiği 11. ayetin mealinde “tavsiye” kelimesini kullanması da ayetin anlamını yansıtmaması bakımından tatmin edici değildir:

“Allah size çocuklarınız hakkında, bir erkeğe iki kızın payını vermenizi tavsiye etmektedir. Eğer ikiden fazla kız iseler ölenin geriye bıraktığı malın üçte ikisi onlarındır. Eğer sadece bir kızsarsa mirasın yarısı onundur. Eğer ölenin geride çocuğu varsa bıraktığı mirastan anne ve babanın her birine altıda bir pay verilir. Çocuğu yoksa ve anne babası ona mirasçı oluyorsa o zaman annenin payı üçte birdir. Eğer kardeşleri varsa anneye verilecek pay altıda birdir. Bu (paylaştırma) ölenin yaptığı vasiyetin yerine getirilmesinden yahut borcunun ödenmesinden sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan, hangilerinin yarar bakımından size daha yakın olduklarını bilemezsiniz. Bunlar Allah tarafından farz olarak konulan hükümlerdir. Allah ilim sahibidir, hakimdir.”⁴ (HKK meali Nisa 4/11)

İslamoğlu ayetteki *يوصيكم* - *yûsîkum* ifadesine “size tavsiye etmektedir” anlamı vermiştir. Arapça’dan dilimize geçmiş olan tavsiye kelimesi de aynı kökten türetilmiştir ama dilimize geçerken anlam kaymasına uğrayarak “bir şeyi önerme” anlamında kullanılır olmuştur. Kur’an’da bu kelime “buyurma, emretme, görev yükleme” anlamlarında kullanılır. Nitekim İslamoğlu da kelimenin geçtiği başka ayetlerde haklı olarak kelimeye bu anlamı vermiştir:

“Nerede bulunursam bulunayım beni kutlu kıldı; ve bana hayatta olduğum sürece ibadeti diriltmeyi ve arınmak için verilmesi gerekeni vermeyi emretti”⁵ (HKK meali Meryem 19/31)

Ayette “emretti” olarak çevrilen ifadenin orijinali de Nisa 11. ayette geçen ve tavsiye olarak çevrilen fiil ile aynıdır. Zaten ayette konuşan İsa Aleyhisselam’dır ve konu namaz ve zekâttır. Bunların Türkçemizdeki anlamıyla tavsiye değil, Kur’an’daki anlamıyla tavsiye yani emir verme ve bir görev yükleme anlamında olduğu açıktır. Aynı kökten olan “vasiyet”

---

⁴ a.g.e. s: 146

⁵ a.g.e. s: 583

kelimesi de “bir başkasına görev yüklemek” anlamına gelmektedir. Tavsiye ile aynı kökten kelimelere “emir”, “buyruk” ve “görev yükleme” anlamı verildiğini arka arkaya gelen şu üç ayetten ve bizzat Mustafa İslamoğlu’nun mealinden okuyalım:

“De ki: "Gelin, Allah`ın size neyi haram ve dokunulmaz kıldığını aktarayam: O`ndan başka şeylere kesinlikle ilahlık yakıştırmayın; anne-babaya iyi davranın; rızkınıza ortak çıkar endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin, zira sizin de onların da rızkını Biz veriyoruz; açık ya da gizli, sizi mahcup edecek bir günaha yanaşmayın; haklı bir gerekçeye dayanmaksızın Allah`ın kutsal saydığı insan hayatına kıymayın: Allah size işte bunları emretti ki aklınızı kullanabilesiniz.” (HKK meali En`am 6/151)

“Rüştüne erinceye kadar, lehine olmadıkça yetimin malına dokunmayın; (maddi manevi her alanda) ölçüp tartarken hikmet ve hakkinayeti gözetin; (bilin ki) Biz insana gücünün yettiğinden fazlasını yüklemeyiz; ve biri hakkında konuşacaksanız yakınınız da olsa adil olun; Allah`la olan sözleşmenize sadakat gösterin! Bütün bunları Allah size emretti ki, sorumluluğunuzu aklınızdan çıkarmayasınız.” (HKK meali En`am 6/152)

“Zira işte Benim dosdoğru yolum budur: Öyleyse bu yolu izleyin ve farklı yollara sapmayın ki; sizi O`nun yolundan uzaklaştırmasınlar! Bütün bunları Allah size emretti ki, O`na karşı saygıda kusur etmeyesiniz.”⁶ (HKK meali En`am 6/153)

Görüldüğü gibi yazar yukarıdaki ayetlerde geçen *وصى* - *vassâ* fiillerine dilimizdeki en uygun karşılığı olan “emretti” anlamını vermiştir.

Sonuç olarak Nisa Suresinin 11. ayetindeki ifadenin de “Allah size çocuklarınız hakkında, bir erkeğe iki kızın payını vermenizi tavsiye etmektedir.” değil, “**emretmektedir**” veya “**görev olarak yüklemektedir**” şeklinde Türkçemize aktarılması gerekir. Zaten aynı ayetin sonunda da yine *farz* kelimesi kullanılmış ve bu durum incelediğimiz meale de yansımıştır: “*Bunlar Allah tarafından farz olarak konulan hükümlerdir.*” Ayetin sonundaki bu ifade de başındaki fiile

⁶ a.g.e. s:256, 257

Türkçe'deki değişmiş anlamıyla tavsiye etme manası verilemeyeceğinin bir başka göstergesidir. Kaldı ki 7. ayetin sonundaki bu payların “farz kılınmış” (نصيباً مفروضاً) olması da 11. ayetin bu bölümü ile örtüşmekte ve tam bir bütünlük oluşturmaktadır. O halde 11. ayette bahsedilen erkeğe 2, kadına 1 oranının değişmesi ve günün birinde eşit olması asla mümkün olamaz.

Bu durumda yazarın 7. ayetin dipnotunda yaptığı “‘Allah tarafından farz kılınan’, bu ayette yer almayıp 11. ayette yer alacak olan oran değil, kadına mirastan pay verilmesidir...” yorumu bir kez daha havada kalmaktadır. Burada iddia edildiği gibi 7. ayetteki “farz kılınmış” (نصيباً مفروضاً) ifadesi kadına mirastan pay vermeyi kast ediyor olsa bile, bu durum 11. ayetteki oranların farz olmadığını göstermez. Çünkü 11. ayette Rabbimiz bu meale de yansıdığı şekliyle oranlarla ilgili bu hükümlerin farz kıldığını ayrıca belirtmektedir.

Ayrıca İslamoğlu'nun Nisa 7. ayetin dipnotunda kadına verilecek mirasla ilgili olarak sarf ettiği “‘şimdi az olur, gelecekte şartlar uygun hale gelince çok olur’ şeklinde de anlaşılabilir” cümlesi ile Mehmet Okuyan'ın “erkeğe verilen kadar kadına verilmesi Kur'an'ın demek istediğidir” cümlesi Kur'an'da miktarların oransal olarak verilmesi sebebiyle de doğru olamaz. Çünkü Kur'an'a göre her halükârda erkeğin alacağı pay kadınının 2 katı olacaktır. Eğer kadının payının gün gelip yükselmesinden söz edilecekse erkeğinki her durumda onun 2 katı olmak zorundadır.

Miras Oranlarının Değiştirilemeyeceğini Belirten Diğer Ayetler:

Rabbimizin miras konusunda belirlediği oranlarla asla oynanamayacağını bir delili de 13. ayette karşımıza çıkmaktadır. O ayeti de aynı mealden okuyalım:

“Bütün bunlar Allah tarafından çizilen sınırlardır. Kim Allah'a ve Rasulü'ne uyarırsa, Allah onları içerisinde yerleşip kalacakları zemininden

*ırmaklar çağlayan cennetlere koyar; işte muhteşem kazanç da budur.”⁷
(HKK meali Nisa 4/13)*

Görüldüğü üzere Rabbimiz miras paylaşımını son derece detaylı olarak anlattığı 11 ve 12. ayetlerin hemen ardından bunların “Allah’ın sınırları” (حدود الله) olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla bu oranların şu veya bu şekilde değiştirilmesi Allah’ın koyduğu bu sınırların aşılması anlamına gelecektir. Bu sınırların aşılmasının sonuçlarını da Rabbimiz 14. ayette dile getirmektedir. Aynı mealde okuyalım:

“Kim de Allah’a ve Rasulü’ne isyan eder ve O’nun çizdiği sınırları ihlal ederse, onları içerisinde yerleşip kalacakları ateşe sokar; onu da alçaltıcı bir azap beklemektedir.”⁹ (HKK meali Nisa 4/14)

Ayrıca Kur’an’daki miras paylaşımında bir yerde daha ikiye birli oran bulunmaktadır. O da kelâle olarak adlandırılan durumda olur. Babası ve/veya anası ve çocuğu olmadan ölen kişiye kelâle denir. Babası ve çocuğu olmadan ölenin yani baba tarafından kelâle olanın mirasıyla ilgili hükümler şu ayette bildirilmektedir:

Senden fetva istiyorlar. De ki "Kelâle (ana-baba ve çocuğu olmadan ölen kişi) konusundaki fetvâyı size Allah veriyor." Bir kimse ölür, çocuğu olmaz, tek bir kız kardeşi bulunursa bıraktığı mirasın yarısı ona kalır. Kız kardeş ölür de çocuğu bulunmazsa erkek kardeş onun bütün mirasını alır. Kız kardeşler iki tane ise, mirasın üçte ikisi onlarındır. Mirasçılar; erkek ve kız kardeşler ise erkek, iki kıza eşit pay alır. Yanılırsınız diye açıklamayı size Allah yapıyor. Allah her şeyi bilir. (Nisa 4/176)

Burada da ölenin babası ve evladı yok ama baba bir erkek ve kız kardeşleri varsa, erkek kızın 2 katı pay almaktadır. Ama bizim için ayetin sonundaki ifade önemlidir: “Yanılırsınız diye açıklamayı size Allah yapıyor.” Burada soru Nebîmize soruluyor ama cevabı Allah veriyor ki bir yanlışlık olmasın. Bu ifade Nebîmizin sözlerinin vahiy olmadığına da açık delilidir. İnsanlar yanlış yapmasın diye açıklamayı Allah yapıyorsa bu oranların herhangi bir

⁷ a.g.e. s: 148

⁹ a.g.e. s:148

zamanda değişmesi nasıl düşünülebilir? Bu oranlarda yapılacak herhangi bir değişiklik Rabbimiz tarafından bir yanılığı hatta ayetin orijinal ifadesiyle bir “sapma” olarak değerlendirilirken nasıl olur da mirastan alınacak paylar günün birinde değişip eşit olabilir?

Ayrıca Kur’an’da kadın ve erkeğin eşit oranda miras aldığı durumlar da mevcuttur. Bunu da yine aynı yazarın mealinden okuyalım:

“...Eğer ölenin geride çocuğu varsa bıraktığı mirastan anne ve babanın her birine altıda bir pay verilir...” (HKK meali Nisa 4/11)

Dikkat edilirse ölenin çocuğu varsa annesi ve babası ikili birli bir oranda değil, eşit oranda pay almaktadırlar. Ayrıca ana tarafından kelâle durumu, yani ölen kişinin annesinin kendinden önce ölmüş olma ve çocuğunun da olmaması durumunda, ana bir kardeşleri varsa bunlar arasında da kız erkek ayrımı yapılmaksızın mirasın üçte biri eşit oranda paylaştırılmaktadır:

...Miras bırakan erkek veya kadın kelâle ise (çocuğu ve anası yok da ana tarafından) erkek veya kız kardeşi varsa bunlardan her biri altıda bir paya; kardeşler birden çok ise eşit oranda üçte bir paya, yapılan vasiyetin veya borcun, zarar vermeyecek şekilde edasından sonra sahip olurlar...⁸ (Nisa 4/12)

Görüldüğü gibi Rabbimiz kadın erkek miras pay oranlarının birbirlerine eşit olduğu durumları da ayrıca belirtmiştir. Bu durum da Nisa 11. ayette, ölenin oğlu ve kızı ile ilgili olarak bildirilen ikili birli oranın mutlak olduğunu ve asla değiştirilemeyeceğini bir kez daha göstermiş olur.

Aslında miras oranlarının belirlendiğı ayetler öylesine detaylı ve boşluksuzdur ki burada herhangi bir oranın değiştirilmesinin asla mümkün olamayacağı bu ayetleri hayatında sadece bir kez okuyan bir kişi tarafından bile kolayca görülebilir. Çünkü belli şartlarda değişebilecek hükümler için bu derece ayrıntılı bir anlatım düşünülemez.

İktisâb Fiili ve Nisa 32. Ayetin Konuyla İlgisizliği:

⁸ Konunun ayrıntısı için bkz:Fatih Orum, Kur’an’ı Analama Usulü, Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul 2015, s: 84 - 85.

Mustafa İslamoğlu, Nisa 7. ayetin dipnotunda yaptığı açıklamaya Nisa 32. ayeti de delil olarak göstermektedir. Aynı tutumu, paylaştığımız videolarında Mehmet Okuyan da sergilemektedir. İslamoğlu'nun mealinde bu ayet dilimize şöyle aktarılmıştır:

“O halde Allah`ın size bahsettiği sizi birbirinize üstün kılan farklı değerleri temenni etmeyin. Erkeklerin kendi kazançlarından bir payı vardır; kadınların da kendi kazançlarından bir payı vardır. İhsanından bahsetmesi için Allah`tan isteyin; kuşkusuz Allah her bir şeyi hakkıyla bilmektedir.”⁹ (HKK meali Nisa 4/32)

Yazar ayete düştüğü dipnotta şu açıklamayı yapmaktadır: *“Bu ayet, bir sonraki ayetin de delalet ettiği gibi mirasın illet ve ruhuyla ilgili bir biçimde anlaşılmalıdır...”¹²*

Ancak ayette miras ayetlerinin aksine ana baba ve yakın akrabaların bıraktıklarından değil, kadın ya da erkeğin kendi kazandığından (iktisâb) bahsedilmektedir. Nitekim ayetteki *“ihsanından bahsetmesi için Allah`tan isteyin”* ifadesi de bunu göstermektedir. Allah'tan bu isteğin nasıl yapılacağını anlatan ve yine “kesb” ve “nasîb” ifadelerinin kullanıldığı, dolayısıyla bu ayeti açıklayan bir başka ayet grubunda iktisâbın kişinin kendi emeği ile elde ettiği kazançla ilgili olduğu görülmektedir:

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ
أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

Kimileri de şöyle der: “Rabbimiz! Bize bu dünyada güzellik ver, ahirette de güzellik ver. Bizi o ateşin azabından koru!” Bunlardan her birine kazandıklarından bir pay vardır. Allah hesabı çabuk görür. (Bakara 2/201-202)

Görüldüğü üzere burada bahsedilen kazanç, dünyadaki çalışmalar, nasîb (pay) de bu çalışmaların karşılığında Allah'ın vereceği paydır. Kesb ya da

⁹ Mustafa İslamoğlu, Hayat Kitabı Kur'an, Düşün Yayıncılık, 11. Baskı, İstanbul, Mayıs 2010, s: 155.

¹² a.g.e. s: 156, 3 numaralı dipnot.

iktisâb fiillerinin dünyada yaptıklarımızla elde ettiklerimiz veya kazandıklarımızı anlattığı bir başka ayette son derece açıktır. Çünkü Rabbimiz her kelime ve kavramın anlamını bizzat kendisi vermekte bizi Kur'an'dan başka bir kaynağa muhtaç bırakmamaktadır. Bu açıdan bakıldığında Rabbimiz şu ayette bu fiilin anlamını vermektedir. Yazarın mealinden ayetin ilgili bölümünü okuyalım:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ...

“Allah hiç kimseye taşıyacağından fazlasını yüklemez. Herkesin kazandığı iyilik kendi lehine, işlediği kötülük de kendi aleyhinedir...”¹⁰ (HKK meali Bakara 2/286)

İslamoğlu'nun “kazandığı” şeklinde çevirdiği bölümde كَسَب - kesebe, “işlediği” şeklinde çevirdiği bölümde de اكتسب - iktesebe fiili kullanılmış, bununla da kazandığı kötülük kast edilmiştir. Dolayısıyla bu fiil kişinin kendi yaptığı ile elde ettiği kazanımlar için kullanılmaktadır. Miras için kullanılması mümkün değildir.

Tüm bu bilgilerin ışığında اكتسب - iktesebe fiilinin kullanıldığı Nisa Suresi 32. ayeti miras ile ilişkilendirmek doğru değildir.

Cahiliye Döneminde Kadına Mirastan Pay Verilmediği İddiası

Gerek Mustafa İslamoğlu'nun Nisa Suresinin 7. ayetinin dipnotunda, gerekse Mehmet Okuyan'ın videodaki konuşmasında, cahiliye döneminde kadına mirastan pay verilmediği, bu sebeple Kur'an'ın kadına mirastan pay vermekle devrim niteliğinde bir yenilik yaptığı iddia edilmektedir. Hatta İslamoğlu'nun Nisa Suresi 32. ayetin dipnotunda kadına mülkiyet hakkı da tanınmadığına dair ifadesi şöyledir:

“...İstisnalar dışında kadının mülkiyet edinemediği, mirastan hiç pay alamadığı bir toplumda kadının ilk kez mülkiyet ve miras hakkını teslim eden bu devrim çapındaki sosyal uygulama, elbette erkek eksenli bir toplum içerisinde şaşkınlığa neden olmuştu...”¹¹

¹⁰ a.g.e. s:101

¹¹ a.g.e. s: 156, 3 numaralı dipnot.

Oysa Kur'an'da kadının o devirde dahi mülkiyet hakkı olduğuna ve miras alabildiğine işaret eden ifadeler bulunmaktadır. Mesela Hudeybiye antlaşmasından sonra müşrik kocalarını bırakarak Medine'ye gelen kadınlardan bahseden şu ayet, bu kadınların kocalarından mehir ve başka mallar aldıklarını net bir biçimde ortaya koymaktadır:

Ey inanıp güvenenler (Müminler)! Mümin kadınlar hicret ederek size gelirlerse onları imtihandan geçirin. Onların imanlarını en iyi Allah bilir. Eğer mümin olduklarını anlarsanız, onları kâfirlere geri çevirmeyin. Bu kadınlar onlara helal olmazlar. Onlar da bunlara helal olmazlar. Onların bunlara harcadıklarını geri verin. Bu kadınların mehirlerini kendilerine verdiğiniz zaman, onlarla evlenmenize engel yoktur. Ayrılmak isteyen kafir kadınları engellemeyin; onlara harcadığınızı isteyin. Onlar da harcadıklarını istesinler. Bu, Allah'ın size hükmüdür; aranızda o hükmeder. Allah bilir, doğru karar verir. (Mümtahine 60/10)

Kadınların mal mülk edindiklerini görebileceğimiz bir diğer ayet de şöyledir:

Ey inanıp güvenenler (müminler)! Kendilerinden hoşlanmadığınız halde kadınlara mirasçı olmaya kalkmanız size helal değildir. Onlara verdiğinizden geri almak için baskı da yapmayın; ispatlanabilir bir fuhuş yapmış olurlarsa o başka. Onlarla marufa (Kur'an ölçülerine) uygun geçinin. Eğer onlardan hoşlanmadıysanız bakarsınız ki siz bir şeyden hoşlanmıyorsunuz ama Allah onda birçok hayırlar yaratacak olabilir. (Nisa 4/19)

Ayette kadınlara sadece mirasçı olmak amacıyla evlenilmemesinden bahsedilmektedir. Bu da onların mal mülk sahibi olduklarını göstermektedir. Ayette helal olmadığından bahsedilecek seviyede ele alınan bir uygulama, herhalde İslamoğlu'nun sözünü ettiği şekilde istisna olarak görülebilecek durumları konu ediyor olmasa gerektir. Ayrıca kadının bu malı sıfırdan kendi çalışması ile elde etme ihtimali de çok zayıf olduğundan miras olarak elde ettiği de söylenebilmelidir. En azından bunu söylememizi engelleyecek bir bilgi yoktur.

Sonuç

Yukarıda gördüğümüz Nisâ 176. ayette Nebîmize sorulan bir soruyu bizzat Allah cevaplarırken “yanılırsınız diye” ifadesini kullanıyor. Demek ki Nebî de olsa hiçbir insanın Allah’ın ayetlerini açıklama ve yorumlama yetkisi yoktur, çünkü yanılabilir.

Zikredilen ayetlerden Kur’an’a tamamen ters bir hüküm bina edilmesi Kur’an üzerinde çalışan araştırmacıların kendilerine itiraz edebilecek kabiliyette ekipler oluşturmaksızın, tek başlarına ve Allah’ın öğrettiği metodu göz ardı ederek, kişisel yoruma dayalı yöntemlerle çalışmalarından kaynaklanmaktadır.

Sonuç olarak anlamaktan bağımsız bir okuma eylemi düşünülemez. Allah’ın Kitabını okumak ise lafızların manalarını anlamanın da ötesinde bir faaliyeti zorunlu kılar. Onu yaşamamanın olmazsa olmazı onu Allah’ın gösterdiği metotla anlamaya çalışmaktır.

NOTLARIM

A series of 25 horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

